

Innst. S. nr. 163

(2001-2002)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Bendiks H. Arnesen, Aud Gaundal, Grethe Fossli og Olav Akselsen om å likestille yrkesaktive fiskere med andre yrkesaktive i samfunnet

Dokument nr. 8:57 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede forslag til endringer i regelverket for folketrygden, slik at fiskere og fangstfolk kan likestilles med andre yrkesaktive i samfunnet."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at yrkesaktive fiskere og fangstfolk som har et arbeidsforhold på fiskefartøy, i dag betraktes som selvstendig næringsdrivende, selv om de ikke er medeiere i fartøyet.

Forslagsstillerne mener at trygdeordningene bør være de samme for fiskere og fangstfolk som for yrkesaktive i andre næringer, og at det sosiale sikkerhetsnettet som folketrygden representerer, så langt som mulig bør organiseres og finansieres på samme måte for fiskere og fangstfolk som for andre.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Magne Aarøen, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, er opptatt av å sikre at fiskere og fangstfolk som har et arbeidsforhold på fiskefartøy, og

som ikke er medeiere i fartøyet, i utgangspunktet skal ha de samme trygderettigheter som andre arbeidstakere.

Slik dagens ordning er, blir denne yrkesgruppen til en viss grad betraktet som selvstendig næringsdrivende, selv om de ikke er medeiere i fartøyet. På denne måten står disse arbeidstakerne svakere enn andre yrkesaktive på viktige områder i forhold til trygderettigheter og andre ordninger. Dette gjelder for eksempel arbeidsledighetstrygd, pensjonsordninger, sykelønnsordningen og retten til å bruke minstefradrag i selvangivelsen.

Komiteen viser til at folketrygden for fiskere og fangstfolk i dag finansieres gjennom en produktavgift. Dersom fiskere og fangstfolk skal sidestilles med andre arbeidstakere, finner komiteen det naturlig at systemet med produktavgift erstattes med ordinær arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at en slik omlegging også ville gi fiskerinæringen anledning til å nyte godt av den distriktsprofil som de differensierte satsene for arbeidsgiveravgift representerer. Det vil etter flertallets syn være en styrke både for næringa og for distriktene.

Komiteen viser til at den problemstillingen som dokument 8-forslaget tar opp, har vært reist tidligere, bl.a. i utredningen "Beskatning av fiskere" (NOU 1990:18). Så langt komiteen kjenner til, ble ikke denne utredningen fulgt opp i forhold til Stortinget.

Komiteen vil også vise til at det høsten 2001 ble opprettet et offentlig utvalg som skal vurdere pensjons-

ordningen for fiskere. Utvalget ledes av Sverre Bjørnstad og har frist til 31. desember 2002. Selv om dette utvalgets arbeid berører litt andre sider av velferdsordninger for fiskere, finner komiteen det naturlig at dette utvalgets arbeid sees i sammenheng med eventuelle endringer når det gjelder fiskeres trygderettigheter.

Komiteen innser at omfattende endringer i fiskere og fangstfolks trygde- og skatterettigheter og overgang fra finansiering via produktavgift til arbeidsgiveravgift og trygdeavgift ikke kan gjennomføres uten grundige forutgående utredninger.

Komiteen vil også understreke behovet for eventuelle overgangsordninger dersom man gjør endringer i trygderettighetene for denne yrkesgruppen, som sikrer at de rettigheter den enkelte har opparbeidet seg etter nåværende ordning, blir videreført minst på samme nivå i en ny ordning.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede forslag til endringer i regelverket for folketrygden slik at det sosiale sikkerhetsnett som folketrygden representerer, organi-

seres og finansieres på samme måte for fiskere og fangstfolk som for andre arbeidstakere.

Dette utredningsarbeidet sees i sammenheng med den utredningen som er satt i gang angående pensjonsordning for fiskere."

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber Regjeringen utrede forslag til endringer i regelverket for folketrygden slik at det sosiale sikkerhetsnett som folketrygden representerer, organiseres og finansieres på samme måte for fiskere og fangstfolk som for andre arbeidstakere.

Dette utredningsarbeidet sees i sammenheng med den utredningen som er satt i gang angående pensjonsordning for fiskere.

Oslo, i sosialkomiteen, den 30. april 2002

John I. Alvheim
leder

Sigbjørn Molvik
ordfører

Åse Gunhild Woie Duesund
sekretær